

Da zdravstvuet Krasnaja Armija, kotoraja osvobodila nas!

Üdvözöljük a felszabadító Vörös Hadsereget!

# NÉPLAP

I. évfolyam 2. szám.

1944 november 16 csütörtök

Szerkesztőség:  
DEBRECEN, PIAC - UTCA 59

POLITIKAI NAPILAP

Kiadóhivatal:  
BATHYÁNYI-UTCA 4

## A Vörös Hadsereg

magyar földre lépett, hogy Hitler utolsó szövetségesét, Magyarországot a háborúból való kilépésre és a németek elleni fordulásra kényszerítse. Fasiszta vezetőink elfutottak, pompás tanubizonyságot téve arról, hogy miképpen gondolták a végsőkig való helytállást. A kivonuló németek is hatalmas károkat okoztak, s mi saját otthonunkban éltük át a háborút, amitől eddig száz- és ezer kilométerek biztonsága választott el. S ha most panaszkodunk a szenvedésekért, ne feledjük, hogy csak tört hányadát kaptuk vissza annak, amit tettünk. A vörös hadsereg hazánk területén lépett először olyan földre, melynek népe egész a közelmúlt napokig kísérletet sem tett arra, hogy a gyilkos német szövetségnek komolyan ellene szegüljön.

A háboru okozta pusztítással szemben ott van a másik oldalon a fasiszmus összetörése, amit a magyar nép önjerejéből képtelen lett volna végrehajtani. A demokratikus Magyarország megteremtésének előfeltételét a vörös hadsereg pörölycsapásai vívták ki számunkra. Ezért nem frázis az, hogy a vörös hadsereg felszabadított bennünket. Felszabadított, mert kezünkbe adta a lehetőséget, hogy sorsunk urai legyünk. Felszabadított, mert lehetővé tette, hogy a magyar föld végre annak teremjen, aki megműveli. Felszabadított, mert szétörte a munkásság bilincseit. Fasiszta uraink rabszolgáiból jövőnk építőivé lettünk: azzá válunk, amivé tehetségünk és munkánk képesít bennünket. S midézt az „ellenség” tette velünk. Ideiglenes szenvedéseinken túl, olyan nyereség ez, amit sohasem felejtünk el.

Feltámad 25 éves sirjából a kommunista párt is. Az illegalitás hosszú és kudarccal teljes esztendei után újra szabadon léphet majd a tömegek elé és vezetheti azok harcait az osztály nélküli társadalom megteremtéséért. A párt megtartja szervezeti különállását és nem mond le a kritika jogáról a többi párt felé, ugyanakkor azonban becsületesen együtt működik minden fasiszta-ellenes erővel. Tudjuk, hogy harcokkal és küzdelmekkel teli ut áll a párt előtt. A tömegeken 25 évig

## Szovjet csapatok hét kilométerre állanak Budapesttől

### Metz megerősített városát bekerítették az amerikaiak

A magyarországi arcvonalon a Vörös Hadsereg nagy erővel folytatja offenzíváját Budapesttől keletre és délkeletre, ennek során elfoglalta többek közt Nagykáta, Szentmártonkáta, Tápíószeg és Nagyhalom községeket. A Vörös Hadsereg előnyomuló éle egy ponton 7 km-re közelítette meg Budapest határát. — A fővárostól délre az orosz csapatok a Dunaföldvártól keletre lévő német hidfő megtisztítása során elfoglalták Solt és Dunaegyháza helységeket. E harcok során 1200 fasiszta foglyot ejtettek és a szovjet csapatok most már a

Duna egy 220 km-es szakaszának birtokában vannak.

### A jugoszláviai fronton

a Tito csapatok 2 napig tartó súlyos harcok során elfoglalták Szokolje városát, a legfontosabb délszerbiai közlekedési támaszpontot.

### Az olaszországi arcvonalon

a szövetséges csapatok Forli elfoglalása után Bologna felé vezető ut-

jukon Faenzaig jutottak.

### Nyugaton

Palton tábornok amerikai csapatai Metz bekerítése után itt 5600 német tette le a fegyvert, észak felé törtek előre és betörve a német védelmi rendszerbe

### elfoglalták Wiedenhofen

városát a francia—német—luxemburgi határsarok közelében.

A szövetséges csapatok Délkelet-Hollandiában, Eindhoven-től délkeletre új nagyszabású offenzívát indítottak és két helyen átkelve a Maas csatornán Venlo felé törnek előre. Ez a támadás újabb súlyos közvetlen fenyegetés a Rajna—Ruhr vidék, a német nehézipar központja ellen. Az amerikai hadsereg Luneville-től nyugatra új támadást kezdett. Már kezdetben 3 km-mély betörést ért el a német állásrendszerbe.

garázdálkodott a fasiszta brutalitás és terror. A dolgozók nem ismerik saját érdekeiket s még jó, ha nem helyezkednek mindenütt a teljes elutasítás álláspontjára minden párttal szemben. Nagy nevelő munka szükséges ahhoz, hogy a magyar dolgozók ezerfejű, ezerakaratu tömegét tudatossá tegyük, felvilágosítsuk érdekeikről és megtanítsuk helyesen élni azon jogokkal, melyeknek most birtokába jut. Ezen munkában meg fog erősödni maga a párt is, hitele lesz a dolgozók előtt, mert látni fogják, hogy nem adja el, nem hagyja cserben őket.

A közvetlen feladat az, hogy a háboruban szétzilált nép újból viszatérjen békés foglalkozásához, megnyugodjék és kezdje meg a termelő munkát. Feldult országban,

rommá bombázott és lőtt városokban élünk s előtünk van a tél. Csak a legnagyobb erőfeszítéssel, gyors és okos cselekvéssel tudjuk elejét venni az éhségnek. Ha valaha, most félre kell tenni a bürokráciát, ha valaha, most könnyörtelenül félre kell állítani a tehetségtelenekeket. Ezt követeli tőlünk a magyar nép életérdeke. S nekünk, dolgozóknak elsősorban kell vigyáznunk, hogy a magyar nép ne roskadjon össze az elszegedett csapások alatt. Meg kell mutatnunk, hogy képesek vagyunk az egész nép vezetésére, hogy nem merülünk el a tétlen panaszokban, s a legnagyobb nehézségekben is urá tudunk lenni. Üzemünknek újra meg kell kezdeniök a

munkát, mezőgazdaságunknak be kell takarítani a termést, s ha már ősszel nem is lehet, tavasszal újra szántanunk és vetnünk kell.

Első eredményeink persze nem lesznek valami nagyszerűek. De ez nem veszi el kedvünket a további munkától. A hatalmas szovjet nép az első világháború és a forradalmak pusztításai után rövid két évtized alatt olyan erőssé lett, hogy hadserege és gazdasága nemcsak kiállta a fasiszta hódító rohamát, hanem sokkal erősebbnek bizonyult azoknál. Nagy vezetőik, Lenin és Sztalin sikeresen vezették győzelemre a szovjet államot a békés munka és a harc frontján egyaránt. Az ő példájuk adjon kitarást nekünk is az új Magyarország megteremtéséért meginduló küzdelemben. Sz. J.

Ára 20 fillér

## Demokratikus Magyarország felé

A csaták eltávolodtak. Az ágyuk szava elhalkult. Nekikezdhetünk a mindennap szürke munkájának. Nem tulozunk, ha látva a harcok borzalmas pusztításait, a feladatot gigantikusnak találjuk. A magyar dolgozókra komoly és felelőségteljes feladatok várnak. Fel kell építeni a demokratikus Magyarországot. Olyan nagy erőfeszítés ez, annyi a munka, hogy szükség van minden tisztességesen dolgozó emberre. Még nem szűnt meg a harc. Az emberekben még bent él az elmúlt 25 év fasiszta nevelése. Ezt kinevelni minden demokratikusan gondolkozónak kötelessége. Fogjunk hozzá és irtsuk meg az irmagját is, nehogy veszélyeztesse azt, amit jószándékkal és verejtékekkel fel akarunk építeni.

A múlt bűneinek leküzdésére és a jövő Magyarországnak felépítésére büszkén szólhatunk fel mindenkit bármilyen zászló alatt szolgálja is az eszmét.

Ahogy az elnyomás alatt a jóakaratu küzdők megtalálták egymás segítő kezét a „Márciusi Front”-ban ahogy az illegálisban élő politikussaink is összefogtak, úgy most, amikor a vörös hadsereg felszabadított bennünket, most is meg kell találnunk egymást. A vörös hadsereg maga is egyformán támogat minden demokratikus megmozdulást. Makón, Szegeden, Kolozsvárott kommunisták, szociáldemokraták és kigazdák állnak a város élén és vállalva harcolnak a felépítésért. Ez a közvetlen jövő! Megfelelő emberek az élre, akiket az egymással összefogó és együtt működő tömegek támogatnak. Így lesz valóság a szabad, demokratikus Magyarország.

### FELHÍVÁS A CIPÉSZMUNKÁSOKHOZ.

Alakulóban lévő kollektív cipőgyártó munkásokat keres. Jelentkezés a Szerkesztőségben.

### A külpolitika hírei.

**Belgrád:** Bizottság alakult azzal a feladattal, hogy nyomon kövesse és vegye lajstromba a fasiszta háborús bűnösöket.

**London:** Megbízható forrásból eredő értesülés szerint Hitler az elmúlt héten négy hírneves német orvosot — köztük Sauerbruch világhírű sebész, egy agyspecialista és Rommel vezértábornagy halálos sebesülése utáni kezelőorvosa — konzultációját vette igénybe. Londoni politikai körök szerint ez lenne az oka annak, hogy Hitler az utóbbi időben a nyilvánosság számára láthatatlan és hallhatatlan és mindenütt pribékjei, Himmler és Göbbels, helyettesítik. E feltevést a német rádió cáfolatai csak megerősítik.

Az Afton Tidningen stockholmi lap jelentése szerint Hitler már nincsen életben. Ezt bizonyítaná Tiso és Quisling multiheti látogatásának lemondása is.

— A németek Görögországban 4000 görögöt gyilkoltak le Athenben és Pireusban.

— Dániában sok vasutforgalmat fel kellett függeszteni, oly súlyos méretű szabotázs-cselekmények történtek.

### Munkások!

Tömörüljétek a szakszervezetekben!

# Tanyasoron

Jártam, köztetek; az idők mindenkori szenvedői között. Azokban a napokban éltem át veletek együtt az elmúlt eseményeket, mikor utolsót tombolt, megrázót és lélegzetelállítót sujtott rátok a háboru. Ismerlek benneket már régtől. Figyeltem küszködéséteket a földdel és a föld uraival. Láttam szenvedéséteket, hallottam kifakadásaitokat és keserveiteket végnélküli mormolását. Jól tudom hát, kihez beszélek, kihez szólok.

Figyeljétek!

Valami nagy dolog, valami átalatok eddig nem ismert jó dolog történt e földön.

Szabadok lettünk! Igen, szabadok!

Megszabadultunk a német megszállóktól; eltűntek, mint a kámfor, hitvány talpnyalók is, a magyar föld népének igazi és örök ellenségei, akik intézményesen sanyargattak bennünket.

Megszabadultunk azoktól, kik a háboru borzalmaival elindították, akik kihívták a világ nagyobb és jobb részének lesújtó haragját. Akik elvittek fiainkat, testvéreinket, apáinkat a német harácsolóknak, Európa ámfutóinak érdekeiért egy békés és igazságos társadalmat építő nép ellen, a messi keletre.

Ott harcoltak és pusztítottak, ahol csodálattal és testvéri öléssel kellett volna járniok, ott véreztek és hullottak el, ahol megtanulhatták volna, hogyan lehet jól, igazán jól élni.

Szegényparaszatok! Földművesek!

Szenvedtetek kizsákmányoló uraitok lelketlen mohóságától évszázadok óta. Háboruk és a mostani háboru szétválasztott családokatól. Idegen és hazai gonosztevők áldozataként szenvedtetek ott és kinlódta asszonyaitok és gyermekeitek itt.

De elmúlt a rettegés és félelem hosszú — hosszú éveinek sora. A szabadság levegője áramlik magyar földön a fulladozó tüdőbe. Szüksős és felhős napok jönnek még, kemény munka és csipős szél tesz még próbára: de már értelme és tartalma van küzdelmes életeteknek.

Értelme és tartalma, mert kiülték virágos kertjeinkből a darazsakat, hogy dolgoz méhek zümmögése vidítsa végre egyszer már a magyar parasztot is,

És így is kell lennie: aki dolgozik, az éljen munkája, érdeme szerint, s ki eddig másokból élt — tanuljon meg dolgozni, vagy pusztuljon el hitványságához illően.

Fogjatok hát munkához, most már érdemes; hisz magatoknak dolgoztok.

S miért ne fogadnátok meg tanácsaimat, miért ne hinnétek nekem és társaimnak: magyar kommunistáknak?

Eddig minden ujság, beszéd, minden szónok és politikus csupán kért, követelt és elvett tőletek — s ti túrtétek és hitteitek nekik.

Most ne hinnétek végre egyszer azoknak, akik közületek valók és köztetek akarnak maradni becsületes dolgozóknak a szabad Magyarországon?

Ezt a szabad Magyarországot meghozták, bár szenvedések között, a magyar nép igazi barátai: ezt a szabad Magyarországot meg is kell tartani minden áron.

Az ár pedig most már nem nagy.

Dolgozni kell, és ez nem áldozat azoktól, akik születésüktől az utolsó lélegzetvételeig örökké csak dolgoztak.

Miénk hát ez az ország — ezt higgyétek el — és viselkedjétek jó gazdához illően.

Viator.

## Harcoldj a demokratikus Magyarországiért!

### HIREK

— **FELHÍVJUK** mindazokat, akik nagyobb mennyiségű ablaküveg, téglá és cserép beraktározásáról tudomással birnak a város vagy környékének területén, azt haladéktalanul a lakosság érdekében közölnék a szerkesztőség.

— **AZ ISKOLAI TANITAS** megkezdésének kérdése végre felvetődött a város vezetőségében és a megvalósulás felé halad. Tudomásunk szerint a régi fii felsőkereskedelmi iskola épületében helyezük el ideiglenesen a középfokú iskolát. Egyelőre a tanárkérdés jelent még komoly feladatot a városnak, ezért ezúton felkérjük a Debrecenben vagy környékén lakó tanárokat, hogy foglalkoztatásuk érdekében jelentkezzenek Csobán Endre városi főlevéltárosnál. A tanítás megindulásának, illetve a beiratkozásnak pontos idejét közölni fogjuk.

— Repülőerődök japán csapatmegerősítéseket bombáztak, szállító hajókból hármat elsüllyesztettek, többet megromgáltak.

— **Csendesóceáni hadszíntér:** Burmában jelentékeny előnyomulást értek el az angol csapatok.

— **A nyugati hadszíntéren a szövetséges csapatok tovább nyomultak előre Metzről északra és délre. A Metz-Saarbrücken vonalon az angol és amerikai csapatok lendületes támadásokat vezettek és elértek Hermit. A 7. hadsereg amerikai és francia kötelékei Kelet Franciaországban tovább vonulnak előre egy 16 km-es fronton.**

— Az olaszországi szövetséges hadijelentés Forni környékén fontos térfelnyerésről számol be. Itt a brit csapatok három km-el nyomultak előre és heves küzdelemben elfoglalták St. Domo falvát. Fornitól dny-ra a brit csapatok több helyen átkeltek a folyón és északra nyomulnak előre.

— **Déljugoszláviában a jugoszláv csapatok benyomultak Szkoplje városába és elfoglalták a Vardar folyó keleti partján lévő városrészt, amely utolsó vasuti csatlakozó pont volt a németek számára. Montenegróban a jugoszláv csapatok elfoglalták Cetiniet.**

## Szovjet film Debrecenben

Harc Ukrajnáért

Ez a film mestermű, Célja hogy megmutassa, mivé tette a német megszállás az ukrainai paradicsomkertet. De nemcsak propagandának felejtethetetlen, életbrázolásnak is remek. Debrecen lakossága most győződött meg először a szovjet-művészet magas színvonaláról.

Az első meglepetés, hogy nincs benne szabványos cselekmény. Nem egyéni sorsokat ábrázol. Sokkal többet ad: a közösség tragédiáját, egy ország pusztulását s talpraállását, páratlan életbősséggel, hibátlan fölépítésben. Alkotója művésze a lélektani hatáskeltés minden finom eszközének. Tudja: minél több derűt áraszt egy részlet, annál mélyebben megráz a rá következő borzalom. Lehetőleg nem is a gaztettet ábrázolja, hanem következményét: a gyermek meggyilkolását anyja beszéli el, minden pátosz nélkül, annál felejthetlenebb hatással. A charkovi hóhérmunkát meg néhány egyetemi tanár bizonyítja aki a gestápo markából megszabadult. Látnak ugyan foszló hullák tömegét is, erkélyre felakasztott áldozatok is lógnak előttünk, de minden újabb rémtette a német dulóknak kipihenten ér, s ez a sok friss hatás mélyül végül határtalan gyűlöletté azok iránt, akik ezt a szerencsétlenséget rázudították a világra.

Élénk táru a béke, a termékeny föld kiapadhatatlan bőssége, a nótás arató munka a kolchozokon: a táncos tornaünnep, ősi kulturárosok nyugalma, a Szovjet sok-sok életátforgató vívmánya. Aztán megindulnak repülők bombaözönében, a vgyörgő horogkeresztes zsványok. Végeláthatatlan sorokban kezdődik a menekülés.

Evszakok változnak, tél és nyár mulik, mire megjön a szabadulás. A charkovi csata óriás méretű felvonulása, előnyomulása úgy hat, mint a polgári drámákban a kedvező fordulat. S mennyire példaadó, mikor látjuk, hogy a rombadöntött országot azonnal építeni kezdik a megmaradtakkal, hittel erővel. Nem is lehet másképp, ahol az egész nép öntudatos, föllógia világosan, ami történt, s meg van róla győződve, hogy érdemes újakezdeni.

Nálunk még hiányzik mind a kettő, a tisztánlátás talán még jobban, mint a jövő acél-reménye. Örülünk ennek a filmnek már csak azért is, hogy Debrecennek azok a nagytömegei, amelyek végignézték, az öntudatos felismeréshez is, a munkaakarathoz, építő szándékhoz is közelebb jutottak általa. Meggyőződhetek róla, hogy a német megszállás akkora pusztulást hozott Európára, mint a népvándorlás. De azt is láthatták, hogy minden élni akaró népnek haladéktalanul meg kell kezdeni a romokon az ujjaépítést.

— J. G. —

## Harcoldjunk együtt közös céljainkért!

— **Az utolsó öt nap alatt 3600 magyar foglyot ejtett a vörös hadsereg és 520 magyar katona adta meg magát zárt alakulataiban.**

— **A belga hadbírósg most hozta meg első halálos ítéletét két fasiszta felett. Egy németbarát főszerkesztőt és egy Gestaposzolgálatban álló sofőrt ért utól az igazságszolgáltatás.**